

Representantforslag nr. 63

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Erna Solberg og Jan Tore Sanner

Dokument nr. 8:63 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg og Jan Tore Sanner om å sikre klarere og bedre mindretallsrettigheter i Stortingets forretningsorden

Til Stortinget

BAKGRUNN

Etter en rekke år med mindretallsregjeringer har Stortinget i denne perioden en flertallsregjering. I motsetning til tidligere flertallsregjeringer har den sittende regjeringens arbeidsform utviklet seg slik at Stortingets behandling i liten grad påvirker regjeringens og Regjeringens behandling og standpunkt til saker. Aldri tidligere har en regjering i så stor grad bundet opp sine partier til regjeringens løsninger som nå.

Dette har avdekket mangler ved Stortingets reglement når det gjelder mindretallsrettigheter. Regjeringens flertall i de fleste komiteene har i flere tilfeller medført at saker ikke har blitt tilstrekkelig belyst fra berørte aktører, interesseorganisasjoner og andre. Den parlamentariske situasjonen innebærer også at en del saker ikke kommer til drøftelse i Stortinget, dersom statsråden finner det mest bekvemt. Forslagsstillerne mener dette er uheldig, fordi en åpen, fri og kritisk debatt i og utenfor Stortinget er en forutsetning for at det til slutt fattes gode beslutninger i stortingssalen.

I forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:56 (2006-2007) i november 2007 nektet flertallspartiene å arrangere åpne høringer slik at saken kunne bli belyst fra flere sider. Saken dreide seg om nedlegging av rehabiliteringsplasser. Opposisjonen måtte da arrangere en høring på siden av Stortingets vanlige høringer.

Ved flere anledninger har opposisjonen anmodet medlemmer av Regjeringen om å redegjøre for viktige og aktuelle saker. Blant annet har helse- og omsorgsministeren blitt anmodet om å redegjøre for den økonomiske situasjonen i helseforetakene, og tidligere olje- og energiminister Odd Roger Enoksen ble anmodet om å redegjøre for saken om grønne sertifikater. De var begge svært motvillige. Helse- og omsorgsministeren ga først uttrykk for at en slik redegjørelse ønsket hun ikke å gi, og nektet å stille i Stortinget med mindre Presidentskapet anmodet henne om å stille. Etter forslagsstillerens mening har denne motviljen og treneringen vært i strid med ønsket fra Presidentskapet om å flytte flere aktuelle debatter inn i stortingssalen.

I flere saker har Regjeringen ventet så lenge med å avgi sakene at opposisjonen på Stortinget ikke har fått tilstrekkelig tid til å behandle dem på en skikkelig måte. Særlig synlig ble dette sommeren 2007, da Stortinget måtte utsette siste møtedag før sommeren for å få behandlet ferdig saken om investeringer i Forsvaret og klimakvoteloven.

Viktige politiske prosesser er flyttet fra de åpne rom i Stortinget, til de lukkede rom i Regjeringen i løpet av de siste årene. Stortingets forretningsorden er i dag på mange punkt basert på at flertallet bestemmer arbeidsopplegg, og det er i liten grad innarbeidet mindretallsrettigheter. Et vesentlig unntak er kontroll- og konstitusjonskomiteen, men for øvrige komiteer kan flertallet hindre at man inviterer til høring, ber om departementets syn, innkaller statsråden osv.

Sakene hvor statsråder viser motvilje mot å redegjøre for Stortinget, viser også at med en lite lydhør regjering blir heller ikke stortingssalen en arena hvor opposisjonen kan få informasjon om og få belyst viktige saker på et tidspunkt hvor det oppfattes som aktuelt også i samfunnet for øvrig.

Denne situasjonen viser at det er behov for en gjennomgående debatt om mindretallsrettighetene på Stortinget. I dag anerkjenner ikke forretningsordenen begrepet opposisjon, og det finnes få mindretallsrettigheter. Forslagsstillerne mener at det bør innarbeides regler i forretningsordenen som gir bedre mindretallsrettigheter, både for å kreve at statsråder møter i Stortinget i enkeltsaker, og for å sikre gode arbeidsformer i komiteene. Noen mindretallsrettigheter må komme alle til gode, uansett størrelse. Andre rettigheter kan utløses ved at et tilstrekkelig antall, for eksempel på 1/3 eller 2/5 av stortingsrepresentantene krever det. Det er også mulig å kreve at samtlige opposisjonspartier krever det. Rettighetene må selvsagt avgrenses opp mot behovet for en fornuftig fremdrift i sakene, og ikke bli et virkemiddel for usaklige treninger av flertallets syn.

Forslagsstillerne mener derfor det bør nedsettes en arbeidsgruppe som får mandat til å utarbeide et

forslag til slike mindretallsrettigheter i forretningsordenen, og at det legges frem et forslag til behandling slik at Stortinget kan behandle saken i løpet av høsten 2008.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Presidentskapet nedsette en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til endringer i Stortingets forretningsorden for å sikre at mindretallsrettighetene blir bedre ivaretatt i tråd med intensjonene i dette forslaget. Stortinget ber videre Presidentskapet legge frem en sak for Stortinget basert på arbeidsgruppens forslag.

26. februar 2008